

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою
Харківської державної академії дизайну і мистецтв
Протокол №13 від «19» лютого 2016 року

Голова _____ В. Я. ДАНИЛЕНКО

Введено в дію Наказом №12-ОП від «22» лютого 2016 р.

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ
(ВНУТРІШНІЙ)

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	<u>Третій (освітньо-науковий) рівень</u> (назва рівня вищої освіти)
СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	<u>Доктор філософії</u> (назва ступеня вищої освіти)
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	<u>02 – «Культура і мистецтво»</u> (шифр та назва галузі знань)
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	023 <u>Образотворче мистецтво,</u> <u>декоративне мистецтво, реставрація</u> (код та найменування спеціальності)

I. ПРЕАМБУЛА

Стандарт вищої освіти (внутрішній) третього (освітньо-наукового) рівня, галузі знань 02 «Культура і мистецтво» за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво; реставрація».

Затверджено Вченою радою Харківської державної академії дизайну і мистецтв 19 лютого 2016 року (Протокол №13 від «19» лютого 2016 року) та введеною в дію наказом Харківської державної академії дизайну і мистецтв від «22» «лютого» 2016 р. №12-ОП.

Стандарт вищої освіти третього рівня (ступінь «Доктор філософії») розроблено робочою групою Харківської державної академії дизайну і мистецтв у складі:

СОКОЛЮК Людмила Данилівна — доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри «Теорії та історії мистецтва», Харківської державної академії дизайну і мистецтв

ОЛЕНІНА Олена Юріївна — доктор мистецтвознавства, професор проректор з науково-дослідної роботи Харківської державної академії дизайну і мистецтв

МАРХАЙЧУК Наталія Віталіївна — кандидат мистецтвознавства, доцент, в.о. завідувача кафедри українознавства Харківської державної академії дизайну і мистецтв

II. Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво; реставрація
Обмеження щодо форм навчання	Без обмежень
Освітня кваліфікація	Доктор філософії з образотворчого мистецтва
Кваліфікація в дипломі	Науковий ступінь — Доктор філософії Галузь знань — 02 Культура і мистецтво Спеціальність — 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво; реставрація
Опис предметної області	<p><i>Об'єкт вивчення та діяльності:</i> теоретичний аналіз сфери предметно-просторового та візуального середовища, дослідження теоретичного дискурсу, історичного розвитку та сучасного стану образотворчого і декоративного мистецтва, наукових засад експертизи, атрибуції та реставрації мистецьких творів із оприлюдненням наукових результатів та введенням їх у соціокультурну сферу життєдіяльності людини.</p> <p><i>Цілі навчання:</i> формування науковців, здатних розв'язувати комплексні проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва та реставрації, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та здійснення інновацій, що характеризуються комплектною та невизначеністю умов і вимог.</p> <p><i>Теоретичний зміст предметної області:</i> поняття, концепції, принципи дизайну та їх використання у теоретичному аналізі сфери мистецьких об'єктів та розширення візуально-інформаційного простору мистецьких практик.</p> <p><i>Методи, методика та технології</i> наукового пізнання: <i>історичні</i> (присвячені вивченню процесу розвитку образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва і реставрації у всіх проявах), <i>теоретичні</i> (розвідки у галузі теорії образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва і реставрації), <i>методичні</i> (формулювання певних рекомендацій для вдосконалення мистецької діяльності).</p> <p><i>Інструменти та обладнання:</i> сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти, що застосовуються в сфері науки і образотворчого мистецтва, обладнання для дослідження, реставрації та зберігання творів мистецтва, інформаційна та комунікаційні технології.</p>
Академічні права випускників	Після успішного захисту дисертації можливе продовження навчання в докторантурі

III. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідних для здобуття ступеня вищої освіти

Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми доктора філософії становить 30-60 кредитів ЄКТС.

IV. Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати комплексні проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва, що
-----------------------------------	---

	<p>передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань завдяки постійному вдосконаленню та застосуванню системи теоретичних знань, інтегрованих фахових умінь і практичних навичок у художньо-творчій, науковій та інноваційно-педагогічній самореалізації й культурному самовираженні в сфері образотворчого мистецтва.</p>
<p>Загальні компетентності</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Здатність до володіння професійними знаннями, науковим і культурним кругозором рівня здобувача наукового ступеня доктора філософії, осмислення основних категорій мистецтва в аспекті філософської парадигми 2. Здатність володіти знаннями з теорії розвитку вітчизняної та зарубіжної культури і мистецтва, аналізувати та формувати культурологічні моделі 3. Здатність представляти наукові результати в усній і письмовій формі іноземною мовою, спроможність спілкування у міжкультурному середовищі
<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Здатність орієнтуватися у сучасному теоретичному дискурсі образотворчого та декоративного мистецтва; знатися на процесі їхньогосторичного розвитку. 2. Здатність володіти знаннями з історії реставрації творів мистецтва, розуміти процеси дослідження мистецьких творів, здійснювати експертизу художніх творів та обґрунтовувати (за потребою) вибір методики їхньої реставрації. 3. Здатність застосовувати знання з історії сучасного зарубіжного та вітчизняного мистецтва, орієнтуватися у практиках сучасного художнього процесу, його теоретичному дискурсі. 4. Здатність аналізувати наукові питання, виявляти та формулювати наукові проблеми в межах історичного та теоретичного дискурсів образотворчого та декоративного мистецтва, сфери реставрації та атрибуції творів мистецтва 5. Здатність формувати методику проведення наукового дослідження для отримання достовірного результату, компетентно вирішувати професійні питання усіх етапів і складових процесу наукового дослідження 6. Здатність застосовувати знання на практиці, обирати оптимальні методи викладання матеріалу, планувати власну науково-педагогічну діяльність 7. Здатність викладати, презентувати, оприлюднювати в усній і письмовій формі результати наукових дослідів відповідно до сучасних вимог наукового середовища 8. Здатність до організації та забезпечення навчального процесу, комунікації та взаємодії у міжкультурному просторі 9. Здатність управляти науковими проектами та складати пропозиції щодо міжнародного наукового співробітництва в культурній (мистецькій) сфері

V. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти

1. Формувати системний науковий світогляд, професійну етику та загальний культурний кругозір.
2. Переосмислювати та застосовувати теорії, принципи, методи та поняття з різних предметних галузей для розв'язання комплексних проблем в галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва та реставрації.

3. Застосовувати методи наукових досліджень у процесі теоретичного і практичного аналізу; узагальнювати результати дослідження та впроваджувати їх у наукову і проектну практику; виявляти практичні та теоретичні особливості наукової гіпотези.
4. Використовувати механізм теоретичного аналізу мистецької, реставраційної, дослідницької та освітньої діяльності, а також попередніх науково-теоретичних досліджень у мистецькій сфері; знати основні концепції, теоретичні та практичні проблеми образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації, основних принципів розвитку сучасного візуального мистецтва.
5. Формувати методику проведення наукового дослідження для отримання достовірного результату, компетентно вирішувати професійні питання усіх етапів і складових процесу наукового дослідження.
6. Використовувати знання сутності провідних мистецьких концепцій, теоретичних та практичних проблем з історії вітчизняної та зарубіжної мистецької діяльності.
7. Розуміти іншомовні наукові тексти зі сфери мистецтвознавства, взаємодіяти у міжкультурному просторі.
8. Надавати та презентувати наукові результати в усній і письмовій формі державною та іноземною мовами відповідно до сучасних вимог наукового середовища.
9. Застосувати сучасні інформаційні технології у науковій діяльності.
10. Управляти науковими проектами та складати пропозиції щодо міжнародного наукового співробітництва, а також щодо фінансування наукових досліджень у сфері образотворчого, декоративного мистецтва та реставрації.
11. Організовувати педагогічну взаємодію, обирати оптимальні методи викладання матеріалу, моделювати навчальний процес з урахуванням міжкультурної специфіки аудиторій.

VI Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів ступеня вищої освіти «Доктор філософії» здійснюється у формі публічного захисту дисертації.
Вимоги до кваліфікаційної роботи	<p>Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання комплексної проблеми у сфері образотворчого, декоративного мистецтва та реставрації або на її межі із іншими спеціальностями, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань.</p> <p>Дисертаційна робота не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації.</p> <p>Дисертаційна робота має бути розміщена на офіційному веб-сайті Харківської державної академії дизайну і мистецтв.</p> <p>Дисертаційна робота має відповідати іншим вимогам, встановленим діючим законодавством.</p>

VII. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

У Харківській державній академії дизайну і мистецтв система забезпечення якості вищої освіти діє на підставі «Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG), норм Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», а також Положення Харківської державної академії дизайну і мистецтв «Про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості)» та передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;

3. Застосовувати методи наукових досліджень у процесі теоретичного і практичного аналізу; узагальнювати результати дослідження та впроваджувати їх у наукову і проектну практику; виявляти практичні та теоретичні особливості наукової гіпотези.
4. Використовувати механізм теоретичного аналізу мистецької, реставраційної, дослідницької та освітньої діяльності, а також попередніх науково-теоретичних досліджень у мистецькій сфері; знати основні концепції, теоретичні та практичні проблеми образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації, основних принципів розвитку сучасного візуального мистецтва.
5. Формувати методика проведення наукового дослідження для отримання достовірного результату, компетентно вирішувати професійні питання усіх етапів і складових процесу наукового дослідження.
6. Використовувати знання сутності провідних мистецьких концепцій, теоретичних та практичних проблем з історії вітчизняної та зарубіжної мистецької діяльності.
7. Розуміти іншомовні наукові тексти зі сфери мистецтвознавства, взаємодіяти у міжкультурному просторі.
8. Надавати та презентувати наукові результати в усній і письмовій формі державною та іноземною мовами відповідно до сучасних вимог наукового середовища.
9. Застосувати сучасні інформаційні технології у науковій діяльності.
10. Управляти науковими проектами та складати пропозиції щодо міжнародного наукового співробітництва, а також щодо фінансування наукових досліджень у сфері образотворчого, декоративного мистецтва та реставрації.
11. Організовувати педагогічну взаємодію, обирати оптимальні методи викладання матеріалу, моделювати навчальний процес з урахуванням міжкультурної специфіки аудиторій.

VI Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів ступеня вищої освіти «Доктор філософії» здійснюється у формі публічного захисту дисертації.
Вимоги до кваліфікаційної роботи	Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання комплексної проблеми у сфері образотворчого, декоративного мистецтва та реставрації або на її межі із іншими спеціальностями, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань. Дисертаційна робота не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації. Дисертаційна робота має бути розміщена на офіційному веб-сайті Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Дисертаційна робота має відповідати іншим вимогам, встановленим діючим законодавством.

VII. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

У Харківській державній академії дизайну і мистецтв система забезпечення якості вищої освіти діє на підставі «Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG), норм Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», а також Положення Харківської державної академії дизайну і мистецтв «Про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості)» та передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;

- 3) щорічне оцінювання здобувачів третього рівня вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників Харківської державної академії дизайну і мистецтв та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному сайті Академії, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, його органічного поєднання з науковою діяльністю та практикою, у тому числі самостійної роботи здобувачів третього ступеня вищої освіти «Доктора філософії»;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- 8) забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників закладів вищої освіти і здобувачів вищої освіти;
- 9) інших процедур і заходів.

Система забезпечення закладом вищої освіти у Харківській державній академії дизайну і мистецтв оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО) або акредитованими ним незалежними установами. Оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, та міжнародним стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості вищої освіти.

VIII. Перелік нормативних документів, на яких базується стандарт вищої освіти

Офіційні документи:

1. ESG 2015 (Стандарти та рекомендації із забезпечення якості в ЄПВО) – https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/04_2016_ESG_2015.pdf
2. EQF 2017 (Європейська рамка кваліфікацій) – <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/cee970-518f-01aa75ed71a1/language-en>; <https://ec.europa.eu/ploteus/content/descriptors-page> 11e7-a5ca-
3. QF ENEA 2018 (Рамка кваліфікацій ЄПВО) – http://www.ehea.info/Upload/document/ministerial_declarations/ENEAParis2018_Communique_AppendixIII_952778.pdf
4. ISCED (Міжнародна стандартна класифікація освіти, МСКО) 2011 – <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-en.pdf> <http://uis.unesco.org/en/topic/international-standardclassification-education-isced>
5. ISCED-F (Міжнародна стандартна класифікація освіти – Галузі, МСКО-Г) 2013 – <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standardclassification-of-education-fields-of-education-and-training-2013-detailed-fielddescriptions-2015-en.pdf>
6. Закон України № 1556–VII «Про вищу освіту» // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37–38;
7. Закон України від 05.09.2017 р. «Про освіту». [Електронний ресурс]. — [Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>];
8. Національний Класифікатор професій ДК 003:2010 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://dovidnyk.in.ua/directories/profesii>.
9. Національна рамка кваліфікацій. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.15 року № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF>
11. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені Наказом Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2016 р. № 600 (зі змінами)

[Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/metodichni-rekomendaciyi-vo>

Інші рекомендовані джерела:

1. Проект ЄС TUNING (прикладі результатів навчання, компетентностей) <http://www.unideusto.org/tuningeu>
2. Національний глосарій: вища освіта, 2014 – <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialynatsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskohoprotsesu.html?start=80>
3. Рашкевич Ю. М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: монографія <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysnimaterialy/category/3-materialynatsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodozaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskohoprotsesu.html?start=80>
4. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації – <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialynatsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskohoprotsesu.html?start=80>

Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК (023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»)

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Загальні компетентності				
1. Здатність до володіння професійними знаннями, науковим і культурним кругозором рівня здобувача наукового ступеня доктора філософії, осмислення основних категорій мистецтва в аспекті філософської парадигми	+	+		+
2. Здатність володіти знаннями з теорії розвитку вітчизняної та зарубіжної культури і мистецтва, аналізувати та формувати культурологічні моделі	+	+		+
3. Здатність представляти наукові результати в усній і письмовій формі іноземною мовою, спроможність спілкування у міжкультурному середовищі	+	+	+	+
Спеціальні (фахові) компетентності				
1. Здатність орієнтуватися у сучасному теоретичному дискурсі образотворчого та декоративного мистецтва; знатися на процесі їхнього сторичного розвитку.	+			+
2. Здатність володіти знаннями з історії реставрації творів мистецтва, розуміти процеси дослідження мистецьких творів, здійснювати експертизу художніх творів та обґрунтовувати (за потребою) вибір методики їхньої реставрації.	+			
3. Здатність застосовувати знання з історії сучасного зарубіжного та вітчизняного мистецтва, орієнтуватися у практиках сучасного художнього процесу, його теоретичному дискурсі.	+		+	+
4. Здатність аналізувати наукові питання, виявляти та формулювати наукові проблеми в межах історичного та теоретичного дискурсів образотворчого та декоративного мистецтва, сфери реставрації та атрибуції творів мистецтва		+		+
5. Здатність формувати методику проведення наукового дослідження для отримання достовірного результату, компетентно вирішувати професійні питання усіх етапів і складових процесу наукового дослідження		+		+
6. Здатність застосовувати знання на практиці, обирати оптимальні методи викладання матеріалу, планувати власну науково-педагогічну діяльність	+	+	+	
7. Здатність викладати, презентувати, оприлюднювати в усній і письмовій формі результати наукових дослідів відповідно до сучасних вимог наукового середовища				
8. Здатність до організації та забезпечення навчального процесу, комунікації та взаємодії у міжкультурному просторі	+	+	+	+
9. Здатність управляти науковими проектами та складати пропозиції щодо міжнародного наукового співробітництва в культурній (мистецькій) сфері	+	+	+	+

Матриця відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей (023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»)

Програмні результати навчання	Компетентності												
	ІК	Загальні компетентності			Спеціальні компетентності								
		1	2	3	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Формувати системний науковий світогляд, професійну етику та загальний культурний кругозір.	+	+					+			+			
2. Переосмислювати та застосовувати теорії, принципи, методи та поняття з різних предметних галузей для розв'язання комплексних проблем в галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва та реставрації	+	+			+					+			
3. Застосовувати методи наукових досліджень у процесі теоретичного і практичного аналізу; узагальнювати результати дослідження та впроваджувати їх у наукову і проектну практику; виявляти практичні та теоретичні особливості наукової гіпотези	+		+		+	+				+			
4. Використовувати механізм теоретичного аналізу мистецької, реставраційної, дослідницької та освітньої діяльності, а також попередніх науково-теоретичних досліджень у мистецькій сфері; знати основні концепції, теоретичні та практичні проблеми образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації, основних принципів розвитку сучасного візуального мистецтва.							+		+				
5. Формувати методіку проведення наукового дослідження для отримання достовірного результату, компетентно вирішувати професійні питання усіх етапів і складових процесу наукового дослідження.	+		+						+				
6. Використовувати знання сутності провідних мистецьких концепцій, теоретичних та практичних проблем з історії вітчизняної та зарубіжної мистецької діяльності		+				+	+		+				+
7. Розуміти іншомовні наукові тексти зі сфери мистецтвознавства, взаємодіяти у міжкультурному просторі.	+			+									
8. Надавати та презентувати наукові результати в усній і письмовій формі державною та іноземною мовами відповідно до сучасних вимог наукового середовища		+		+					+			+	+
9. Застосувати сучасні інформаційні технології у науковій діяльності												+	+
10. Управляти науковими проектами та складати пропозиції щодо міжнародного наукового співробітництва, а також щодо фінансування наукових досліджень у сфері образотворчого, декоративного мистецтва та реставрації									+		+		+
11. Організувати педагогічну взаємодію, обирати оптимальні методи викладання матеріалу, моделювати навчальний процес з урахуванням міжкультурної специфіки аудиторій			+								+	+	